

19. helluntain jälkeinen viikko, keskiviikko

Päivän epistola

(Fil. 1: 12 – 20)

”Veljet, tahdon teidän tietävän, että se, mitä minulle on tapahtunut, onkin ollut eduksi evankeliumille. Koko henkivartiostolle ja kaikille muillekin on käynyt selväksi, että olen vangittuna Kristuksen tähden. Useimmat täkäläiset veljet ovat Herraan luottaen saaneet minun kahleistani lisää rohkeutta ja julistavat Herran sanaa entistä pelottomammin. Jotkut tosin julistavat Kristusta vain kateudesta ja riidanhalusta, mutta toiset vilpittömin mielin. Nämä toimivat rakkaudesta, koska tietävät, että minun tehtäväni on puolustaa evankeliumia. Nuo toiset taas julistavat Kristusta juonittelunhalusta, epäpuhtain mielin, ja uskovat näin tuottavansa minulle murhetta täällä vankeudessa. Mutta ei sillä väliä! Minä iloitsen siitäkin, kunhan Kristusta vain kaikin tavoin julistetaan, oli tarkoitus vilpittön tai ei. Minulla on vastedeskin aihetta iloita, sillä tiedän, että teidän rukoustenne tähden ja Jeesuksen Kristuksen Hengen avulla tämä kaikki kääntyy parhaakseni. Odotan ja toivon hartaasti, että en joudu millään tavoin häpeään vaan voin nyt niin kuin aina ennenkin olla rohkea ja tuottaa kunniaa Kristukselle, jäänpä sitten eloon tai kuolen.”

Ensin Paavali kertoo omasta tilanteestaan. Vangitseminen on ”ollut eduksi evankeliumille”. Toisin sanoen ilosanoma (evankeliumi) on levinnyt. Vankeja pidettiin Rooman maaherran palatsin yhteydessä ja henkivartiosto palveli siellä. Kyseinen paikkakunta on siis jokin Rooman valtakunnan hallintokeskuksista. Tarkkaa paikkakuntaa ei tiedetä, siitä on esitetty erilaisia vaihtoehtoja. Perinteisin vaihtoehto on Rooma, toisena on esitetty Efesoa, mutta se voi olla jokin muukin paikkakunta. Nyt tieto Paavalista ja hänen kauttaan myös sanoma Kristuksesta levisi siellä.

Paavalin joutuminen vangiksi on innostanut muita kristittyjä ”julistamaan Herran sanaa”. Siis henkivartioston ja maaherran palatsin väen lisäksi ilosanomaa julistettiin muuallakin. Paavalin vankeudesta oli hyötyä evankeliumin leviämislle.

Paavali toteaa, että hänen ollessaan nyt vangittuna, osa evankeliumin julistajista toimii ”kateudesta ja riidanhalusta”. Hän ei puhu mitään heidän opetuksensa sisällöstä, vaan sen motiivista (Paavali kirjoitti samasta aiheesta muuallakin, vrt. Galatalaiskirje, 1. ja 2. Korintilaiskirje, erityisesti 2. Kor. 10 - 13). Paavalin mukaan nämä hyödyntävät sitä tilannetta, että Paavali on vangittuna. He ehkä pitävät Paavalin vangitsemista häpeällisenä asiana. Paavali epäilee heidän motiivikseen sen, että he näin lisäävät Paavalin murhetta vankeudessa. Mutta Paavali iloitsee siitäkin, hänelle tärkeintä on, että

Kristuksesta julistetaan.

Sitten Paavali siirtyy kirjoittamaan siitä, mitä hänelle mahdollisesti tapahtuu tulevaisuudessa. ”Tämä kaikki kääntyy parhaakseni” käännetään usein pelastukseksi. Tässä Paavali heijastaa vanhurskas Jobia (vrt. Job: 13: 16, Septuagintan mukainen käännös). Hän samaistuu sekä Jobin ahdinkoon että hänen toivoonsa. Hän ei viittaa tulevaan maalliseen oikeudenkäyntiin, vaan viimeiseen tuomioon Jumalan edessä. Hän luottaa ”Jeesuksen Kristuksen Henkeen”, eikä ole huolissaan tulevasta maallisesta oikeudenkäynnistä, sillä silloin puhuu Pyhä Henki (Mark. 13: 11).

Paavali toivoo voivansa olemassaolollaan ”tuottaa kunniaa Kristukselle”. Se merkitsee sekä sanallisesti että muulla tavoin todistamista Jeesuksesta Kristuksesta. Paavali ei kuitenkaan tiedä, miten maallinen oikeudenkäynti päättyy: ”jäänpä sitten eloon tai kuolen.” Hän odottaa ja toivoo ikuista elämää.

Päivän evankeliumi

(Luuk. 5: 33 – 39)

”Siihen aikaan Jeesuksen luo tuli fariseuksia, jotka sanoivat: ”Johanneksen opetuslapset paastoavat usein ja pitävät rukouksia, samoin fariseusten opetuslapset, mutta sinun opetuslapsesi syövät ja juovat.” Hän vastasi: ”Ette kai te voi vaatia häävieraita paastoamaan silloin kun sulhanen vielä on heidän kanssaan? Vielä tulee toinenkin aika. Kun sulhanen on otettu pois, silloin, niinä päivinä he paastoavat.” Jeesus esitti heille vielä vertauksen: ”Ei kukaan leikkaa uudesta viitasta paikkaa ja ompele sitä vanhaan viitta. Silloinhan uusi viitta menee pilalle eikä myöskään uudesta kankaasta otettu paikka sovi vanhaan. Eikä kukaan laske uutta viiniä vanhoihin leileihin. Silloinhan uusi viini rikkoo leilit, viini valuu maahan ja leilit ovat pilalla. Ei, uusi viini on laskettava uusiin leileihin. Ei kukaan, joka on juonut vanhaa viiniä, halua uutta. Hänen mielestään vanha on hyvää.”

Sama kertomus löytyy Matteukselta (Matt. 9: 14 – 17) ja Markukselta (Mark. 2: 18 – 22).

Sekä Vanha testamentti että yleensä juutalaisuus tulkitsivat sulhasen hahmon esittävän Jumalan liittoa kansansa kanssa (Hoos. 2: 18; 21, Hes. 16, Jes. 54: 5 – 8, Jer. 2: 2). Ne kertovat ilosta, uuden elämän alusta, rakkaudesta, huolenpidosta sekä uskollisuudesta. Jeesuksessa Jumala on yhdistyneenä kansansa kanssa. Kirkko on Hänen morsiamensa. Niin kauan kuin sulhanen (siis Kristus) on paikalla, Hänen opetuslapsiensä ei tule paastota. Silloin on riemullisten siunausten aika. Mutta tulee aika, jolloin opetuslapsetkin paastoavat.

Kahden erilaisen kankaan, kutistetun ja kutistumattoman, yhdistäminen, ei tuota hyvää lopputulosta. Samasta asiasta kertoo uuden viinin laittaminen vanhaan leiliin.

Uusi viini kertoo, että Jumalan tehneen Jeesuksessa jotain uutta. Se on ylösnousemus, joka voittaa (hengellisen) kuoleman.

”Hänen mielestään vanha on hyvää.” Tässä Luukas poikkeaa Matteuksen ja Markuksen tekstistä. Luukkaan tekstin tulkitseminen on vaikeaa. Luukas osoittaa, että vanhaa ei saa heittää syrjään, sillä sapatti sekä laki ja profeetat myös sisältävät Jumalan tahdon. Toinen vaihtoehto tulkinnalle on, että se, joka on tottunut vanhaan viiniin, ei halua uutta viiniä, joka ei ole samanlaista kuin se vanha. Ehkä Luukas halusi selittää sitä, miksi juutalaiset eivät halunneet luopua juutalaisuudestaan? Tekstiä on tulkittu myös niin, että ihmisen on vaikea luopua entisestä synnillisestä elämästään. Se voi viitata ihmisen itsepäisyyteen ja uppiniskaisuuteen.

Kirkon opettajat ovat tulkinneet tekstiä niin, että se koskettaa nimenomaan apostoleja. Kun apostolit lähtevät ”koko maailmaan” saarnaamaan, heidän tulee paastota, jotta he vahvistuvat kohdatakseen vastoinikäymiä. Ennen Pyhän Hengen vuodatusta he ovat kiinni vanhassa, mutta saatuaan Pyhän Hengen armolahjan, he ovat kiinni uudessa.